

L

LECTURA

TURISME

Bruixes, història i llegendes

SUPLEMENT DOMINICAL DE SEGRE

13 d'octubre del 2019

Núm. 1.116

0 1 1 1 6

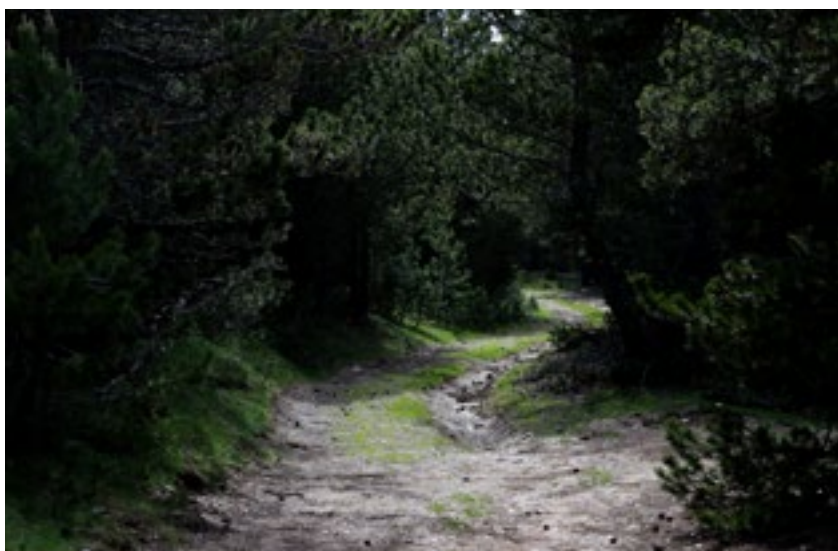
84370012550301

Dones d'aigua

Entre la llegenda i la història. Entre l'atracció i el misteri. Les bruixes encara són molt presents als Pirineus.

Aquestes enigmàtiques dones d'aigua serveixen de pretext per redescobrir un territori i aprofundir en tradicions mil·lenàries. Rutes turístiques pel costat fosc. Històries de dones. Remeieres i metzineres que han llegat la seua saviesa més enllà del seu temps. També hem parlat amb un mite de la ràdio dels vuitanta, Xarlie

Diego, que acaba de publicar les seues memòries a Pagès. I redescobrim la figura de Palau Ferré, un artista molt vinculat a Lleida que va cremar els seus quadres. Per què? Una història apassionant.

N. 1.116 / 13 D'OCTUBRE DEL 2019

04. Bruixes i metzineres

REPORTATGE. Recorregut pels indrets emblemàtics dels Pirineus.

12. Entrevista

XARLI DIEGO. Les memòries d'un referent de la ràdio musical de la primera meitat dels anys vuitanta.

16. Art

REPORTATGE. Maties Palau Ferré va cremar els seus quadres durant tota una dècada com a protesta.

- 20. CIÈNCIA
- 21. EN FORMA
- 22. CREADORS
- 24. ENLLÀ
- 26. SORTIM
- 27. LA RECEPTA
- 28. MODA
- 30. NOTES AL MARGE
- 32. PERFIL
- 34. MÚSICA
- 35. LA TRIA
- 36. 2.0
- 37. N'APPS I COLS
- 39. BACK TO THE 80'S

28

Creumar l'art propi com a mode de protesta

Quan a un artista bohemí, enamorat de l'art i somniador, se li ordena per via judicial que pinti per metres quadrats, les conseqüències poden ser diverses. Una de les més dràstiques és que cremi les obres que acaba de crear. És el cas del montblanquí Maties Palau Ferré (1921-2000), amb moltes vinculacions amb les Terres de Lleida.

Per R. BANYERES / Fotos d'ARXIU PALAU FERRÉ

Art. Passió. Sentiments. Lluita. Llibertat creativa. Tot això defineix l'obra del pintor, escultor i ceramista Maties Palau Ferré (Montblanc, 1921-2000). Ara bé, si hi ha quelcom que converteix la seva trajectòria en singular és la dècada en què, a tall de protesta, es va dedicar a cremar tots aquells quadres que pintava. Art convertit en cendres com a mode de protesta. I és que... com pot acceptar un creador enamorat de l'art que l'obliguin a pintar per metres quadrats, en lloc de quadres? Aquesta és la història de Palau Ferré, que ara el seu nét de la seua germana, l'historiador Francesc Marco-Palau, ha convertit en un assaig biogràfic, *El pintor que cremava els seus quadres* (Gragal), amb la intenció de recuperar la trajectòria de l'artista abans que es commemori el centenari del seu naixement.

OBRA. Pintura, ceràmica i escultura conformen el gruix de la seva obra

VALLBONA DE LES MONGES. L'artista fa donar un quadre per ajudar a la restauració de diferents parts del monestir.

CERVERA. A la dreta, amb el poeta cerveri Jaume Ferran, amb qui l'unia una gran amistat, clau per motivar-lo a exposar als Estats Units.

Marco-Palau recorda que l'artista es va formar a París, on es va poder traslladar amb l'ajuda d'unes beques. L'estada a la capital francesa va marcar molt la seva trajectòria. Al tornar, un empresari li va proposar ser el seu marxant. El contracte, que l'artista no va llegir, implicava que a canvi d'un xalet i unes terres, l'artista li donava tota la seva obra. Quan aquest dar-

rer es va adonar que no podia ni exposar, ni vendre, ni crear sense el consentiment de l'empresari, va intentar trencar el contracte. En un primer moment semblava una missió impossible. L'enfrontament no se soluciona fins que arriben a l'alçament judicial. Finalment, l'any 1974 un jutge dictamina que el creador ha de pintar més de 40 metres quadrats per a l'empresari. Amb això quedarà saldat el contracte i cadascú podrà anar pel seu camí. Ell ho fa, però això el traspalsa pro-

fundament. Com pot un artista, un bohemí que creu que el món és bonic, reduir les seves creacions a metres quadrats? Un cop alliberat de les cadenes, doncs, continua pintant. Ara bé, durant deu anys crema tot el que pinta. Igual com Penèlope, que durant el dia teixia i a la nit desfeia la feina del dia. Ell sempre explicava que era la seva manera de reivindicar que artistes i pintors puguin crear en llibertat sense les cadenes de marxants, especulació, subhastes, galeries... Una

HISTÒRIA

LA SEU D'URGELL. La Sagrada Família de l'artista no es va col·locar fins a l'any 1995 perquè es considerava massa moderna.

actitud que capta l'atenció del món de l'art i la premsa nacional i internacional. Finalment, al cap de deu anys, deixa de convertir en cendres allò que crea. Tot i així, no torna a exposar, sinó que es dedica a donar la seva obra a entitats que ell considera que la necessiten i els pot ajudar d'alguna manera. Un bon exemple és la comunitat de Vallbona de les Monges. La venda de la pintura va ajudar a finançar la restauració del cenobi, a més de millorar diferents espais del monestir. Amnistia Internacional, Mans Unides o Ayuda en Acció són algunes de les

entitats que van rebre obra seva. A poc a poc, també es va obrir a celebrar alguna exposició. La primera, l'any 1994, va ser a Solsona, arran de la seva amistat amb una família de la ciutat, coincidint amb els actes commemoratius dels quatre segles del títol de la ciutat de Solsona (1594-1994). La seva vinculació amb les comarques de Lleida, però, venia de lluny, com demostra el fet que el 1959 havia rebut l'encàrrec d'elaborar una Sagrada Família escultòrica per a una església de la Seu d'Urgell.

Malauradament, les autoritats

eclesiàstiques la van considerar massa moderna, i es va quedar en unes golfes fins que es va recuperar el 1995. Avui en dia encara es pot contemplar. Això sí, si hi ha una ciutat lleidatana que va formar part de la seva geografia emocional, aquesta és Cervera. L'artista va mantenir una gran amistat amb el poeta Jaume Ferran des dels anys 60. De fet va ser ell qui el va motivar per exposar als Estats Units. En definitiva, una vida gens avorrida. Ara la família ha fet una crida per saber on hi ha quadres de l'artista per crear un catàleg raonat el 2021.

FRANCESC MARCO-PALAU
HISTORIADOR I ESCRIPTOR

“Palau Ferré estava casat amb l’art”

Francesc Marco-Palau (Tarragona, 1989) recorda perfectament el seu tiet avi, malgrat tenir només 10 anys quan ell va morir. Avui en dia, Marco-Palau és un doctor en Història que pot presumir d’haver rebut el mestratge de Joan B. Culla. Era qüestió de temps que recuperés la figura del pintor Maties Palau Ferré.

Vostè va conèixer Palau Ferré? I tant! Recordo perfectament anar a buscar la Mona a casa seva. Estava plena de quadres, de ceràmiques, d’escultures. Amb 10 anys no pots tenir un debat filosòfic ni artístic amb ningú, però en guardes els records. També de les passejades al voltant de les muralles de Montblanc. Ell no va tenir fills perquè estava casat amb el món de l’art.

Com va sorgir l’assaig biogràfic ‘El pintor que cremava els seus quadres’? La història de Palau Ferré sempre havia estat molt present a casa. La meva àvia era la seva germana. L’any passat vaig acabar la tesi sobre història política i la mare em deia: “Com pot ser que et dediquis a escriure biografies, llibres d’història i no escriguis la del teu tiet avi?” Així que, aprofitant que el 2021 es complirà el centenari del seu naixement, vam pensar que seria important recuperar la seva figura. El llibre és un primer pas.

SOLSONA. La primera exposició de Palau Ferré un cop havia deixat de cremar els seus quadres va ser a Solsona, el 1994. A l’esquerra, l’artista al seu estudi.

